

Brandwonden: revalidatie en nazorg van een litteken

informatie voor patiënten

INLEIDING	3
HET LITTEKEN NA BRANDWONDEN	4
NAZORG VAN HET LITTEKEN NA BRANDWONDEN	8
CONTACTGEGEVENS	13
VRAGEN AAN UW ARTS OF VERPLEEGKUNDIGE	14

Uw brandwonde heeft langere tijd nodig om te genezen of bevindt zich ter hoogte van gewrichten (zoals voet, hand, schouder, knie ...).

Om te voorkomen dat het litteken voor ongemak zal zorgen, past het multidisciplinair brandwondenteam al van bij de aanvang van de wondverzorging alle maatregelen toe om een 'probleemlitteken' te voorkomen of te verbeteren.

Om het proces van eventuele littekenvorming beter te begrijpen, lichten we in deze brochure toe hoe de huid zich gedraagt na een verbranding en hoe een litteken na brandwonden wordt behandeld.

HET LITTEKEN NA BRANDWONDEN

WAT IS DE NORMALE EVOLUTIE VAN EEN LITTEKEN NA BRANDWONDEN?

Roodheid - roze verkleuring - pigmentatie

Bij spontane heling van oppervlakkige brandwonden binnen 2 tot 3 weken vertoont de genezen huid in het begin vooral roodheid die spontaan afneemt en evolueert naar roze. De huid kan nadien wat bleker van kleur zijn door pigmentverlies. Die evolutie duurt enkele weken tot meerdere maanden.

Verkleuring

Diepere brandwonden die spontaan geheeld zijn of operatief behandeld werden, zijn initieel vaak donkerder van kleur dan de huid eromheen. Paarse verkleuring van de huid is een onschuldig verschijnsel en ontstaat door stuwung van bloed in de sterk doorbloede huid. Vooral bij langdurig rechtstaan kan de

huid van voeten en benen paars verkleuren. Hetzelfde kan gebeuren bij armen en handen wanneer die naar beneden hangen. Ook emoties, inspanningen of temperatuursveranderingen kunnen de verkleuring in de hand werken. Tijdelijke rust en hoogstand, het dragen van buisvormige elastische verbanden (of op maat gemaakte drukkleiding bij een littekenprobleem) kan de paarse verkleuring helpen voorkomen.

Jeuk en droge huid

De huid is, zoals eerder vermeld, droog en er kan jeuk ontstaan. Jeuk in een vroeg stadium heeft hoogstwaarschijnlijk te maken met het helingsproces.

Hypersensibiliteit/hyposensibiliteit

Verhoogde gevoeligheid (hypersensibiliteit) merkt u vaak bij het aanraken van de gezezen huid. Dit is van voorbijgaande aard. Hoe sneller u vroegtijdig de huid aanraakt, bijvoorbeeld door zelf de huid in te smeren en lichtjes te masseren, hoe sneller dit vervelende gevoel zal verdwijnen.

Verminderde gevoeligheid (hyposensibiliteit) komt meestal alleen voor bij diepe brandwonden door beschadiging van de zenuwuiteinden en kan verdwijnen na verloop van tijd.

Verstoorde transpiratie

Extreme temperatuurschommelingen (zowel koude als hitte) en extreme inspanningen waarbij het lichaam overmatig zweet, voelen heel onaangenaam aan en vermijdt u daarom beter gedurende ruime tijd.

Verstoorde talgvorming

De huid wordt bij diepere brandwonden niet meer normaal 'gesmeerd'. Soms ontstaan er ingesloten talgkliertjes waarvan de afvoer (het huidmondje) is verstopt ter hoogte van de huidgreffen. Dit vraagt geen specifieke therapie, tenzij er infectie aanwezig is. Tijdelijk wassen met Isobetadine®-zeep ter hoogte van de aangetaste regio kan infectie verhelpen en voorkomen. Het is wel vervelend voor de patiënt, maar zal spontaan verbeteren als de kanaaltjes geleidelijk open komen te staan.

WELKE PROBLEMEN KUNNEN ER ZIJN MET HET LITTEKEN?

Aanhoudende jeuk/roodheid

Dit is vaak te wijten aan overmatige littekenvorming. Blijf de genezen huid regelmatig hydrateren met een vochtinbrengende crème of lotion om jeuk zoveel mogelijk te voorkomen.

Donkere pigmentatievlekken

U voorkomt donkere pigmentatievlekken door een goede uv-bescherming te gebruiken en de zon te vermijden.

Blijvende hypersensibiliteit

Desensibilisatie door massage van het litteken kan verbetering brengen. Het litteken zelf aanraken en insmeren met hydraterende

crème is hierbij noodzakelijk. Bij aanhoudende of extreme klachten kan een ondersteunende kinesitherapeutische behandeling soms nuttig zijn. Bespreek dit met uw behandelende arts.

Hypertrofie

Hypertrofie of overmatige littekenvorming is een belangrijk probleem. Nadat een brandwonde aan de oppervlakte genezen is, gaat het herstelproces onder het huidoppervlak verder. Door de vorming van littekenweefsel wordt de huid dikker en harder. In de beginfase valt hierbij vooral de roodheid op, die veroorzaakt wordt door de ontwikkeling van vele bloedvaatjes. Geleidelijk aan, over het verloop van enkele maanden, verbleekt het litteken wel, maar soms is de vorming van dit littekenweefsel overmatig en ontstaat er een dik en hobbelig litteken. We noemen dit een hypertrofisch litteken.

Het al dan niet optreden van hypertrofie hangt af van de aard van de letsels (de kans is groter na de genezing van diepe tweede- en derdegraadsbrandwonden), de plaats van het letsel en van het huidtype (donkere huidtypes hebben meer kans op hypertrofie). Hypertrofie geeft een minder mooi uitzicht. De mate waarin het klachten veroorzaakt, is deels afhankelijk van de plaats van het litteken op het lichaam.

Littekencontractie/verminderde mobiliteit

De geheelde brandwonde heeft de neiging om samen te trekken (littekencontractie). Dat kan vooral ter hoogte van de gewrichten (bijvoorbeeld hals, elleboog, schouder, oksel, knie, handen, voeten ...) tot bewegingsbeperking leiden.

NAZORG VAN HET LITTEKEN NA BRANDWONDEN

ALGEMEEN

Hydrateren tegen jeuk: gebruik een maximaal uv-werende zonnecrème factor 50 gedurende 1 jaar

Zie 'algemene nazorg van de geheelde brandwonden en donorsites'

SPECIFIEK

Drukkleding/siliconen

De vorming van overmatig littekenweefsel (hypertrofie) kan in toom worden gehouden door het dragen van drukkleding en door het gebruik van siliconen littekenpleisters of orthopedische hulpmiddelen. Het gebruik van siliconen en/of drukkleding wordt enkele weken na de heling van de brandwonden opgestart op advies van de brandwondenchirurg of behandelende arts.

Drukkleding

De op maat gemaakte drukkleding zal de bloedtoevoer naar het litteken verminderen, waardoor het litteken minder rood en minder dik wordt. Drukkleding vermindert de jeuk en is uv-bestendig.

- De eerste keren is het aantrekken van uw drukkleding een hele klus. Als uw vingers en tenen koud worden of zwellen, is de druk te groot. Doe dan de drukkleding uit en verwittig de arts of de orthopedisch instrumentenmaker (VIGO, tel. 016 34 07 55). Hetzelfde advies geldt bij verlies van gevoel, bij pijn of huidproblemen tijdens het gebruik van siliconen en drukkleding.
- Ideaal is dat u de drukkleding 24 uur per dag draagt. U draagt ze enkel niet tijdens het zwemmen, wassen, intensief sporten of tijdens kinesitheriesessies.
- Drukkleding wordt gemiddeld 6 tot 12 maanden of langer gedragen. Het aantal maanden dat u de drukkleding moet dragen, is individueel verschillend.
- Het is belangrijk dat u de drukkleding minimum om de twee dagen wast met een neutraal wasmiddel. Vuile kleding verliest snel zijn elastische eigenschappen. U mag geen wasverzachter gebruiken en de drukkleding niet drogen in de droogkast.

Siliconen

Niet alle plaatsen van het lichaam lenen zich tot het dragen van drukkleiding of kunnen efficiënt behandeld worden met circulaire elastische kleding. Een mogelijkheid is om op die plaatsen met siliconen opvullingen plaatselijk nog meer druk uit te oefenen. De siliconen hulpmiddelen (als pleister of op maat gemaakt) houden het door de huid verdampte vocht tegen, zodat de huid soepel wordt. Deze hulpmiddelen zorgen ook voor een snellere ontkleuring van het litteken.

- Bij verbranding van uw aangezicht en hals zorgt een doorschijnend op maat gemaakt masker met siliconen binnenlaag voor de nodige druk. Ook dit masker moet u zoveel mogelijk dragen. Het masker en de siliconen binnenlaag zijn niet volledig uv-bestendig. Ze filteren slechts een beperkt deel van het uv-licht. Het dragen van een zonnehoed of pet, het gebruik van een parasol en vooral het vermijden van de zon blijft ook hier van groot belang.
- Voor deze therapie is een progressieve opbouw van de draagtijd (aantal uren per dag) noodzakelijk. De huid moet immers wennen aan het vochtige milieu onder het siliconenverband. De maximale draagtijd van siliconen is 16 uur per dag.
- U mag geen crèmes gebruiken onder de siliconen.
- Als er (nog) wondjes of irritatie van de huid aanwezig zijn, dan mag u geen siliconen gebruiken.
- U moet ook strikte hygiënische maatregelen toepassen bij het gebruik van siliconen: de huid wassen met neutrale

zeep of badolie en zorgen voor een goed onderhoud van de siliconen pleister door deze dagelijks te wassen met neutrale zeep en grondig af te spoelen. Zeepresten in de siliconen kunnen irritatie van de huid veroorzaken.

- Eenmaal per week moeten de siliconen kort afgekookt worden gedurende 1 minuut. Dit geldt ook voor de orthopedische hulpmiddelen die in dit materiaal vervaardigd zijn zoals kragen, maskers en opvullingen.

Spalken/orthesen

De meest comfortabele posities moeten vermeden worden, omdat juist die beschermende houdingen in een plooiestand meestal tot contracturen leiden. Spalken of orthesen (al dan niet op maat gemaakt) zorgen ervoor dat u een goede houding behoudt. De kinesitherapeut zal u hierover verder inlichten.

Kinesitherapie

Al tijdens uw ziekenhuisverblijf start de kinesitherapeut met oefeningen om littekenproblemen, zoals hypertrofie ('verheven' litteken), verminderde mobiliteit en contracturen (spierverkorting) te voorkomen. Met verschillende kinesitherapeutische technieken wordt de beweeglijkheid van de gewrichten en de soepelheid van de huid bevorderd en/of in stand gehouden. Een correcte gewrichtspositie wordt toegepast om contracturen te vermijden.

Zo nodig start de kinesitherapeut in opdracht van de behandelende arts met het aanleggen van drukkleding, siliconen aanvullingen, spalken of andere orthopedische hulpmiddelen. Die worden regelmatig geëvalueerd en zo nodig aangepast.

BIJKOMEND

Camouflage van een litteken

Camouflage is een mogelijkheid om littekens minder opvallend te maken. Door het gebruik van speciale make-up kan de kleur van de huid en deels ook het hobbelige voorkomen gemaskeerd worden. Een week of 14 dagen nadat de brandwonde volledig geheeld is, mag u starten met camouflage.

Bij vragen: dermatologie UZ Leuven campus Gasthuisberg,
tel. 016 33 79 50

Littekencorrecties

Soms is er op langere termijn een chirurgische littekencorrectie nodig om een litteken te verbeteren. Correcties worden altijd in een later stadium (vanaf anderhalf jaar na het ongeval) uitgevoerd als de littekens uitgerijpt zijn. Een te vroeg geplande operatie kan onvoldoende resultaat geven en vergroot de kans op het opnieuw ontstaan van littekencontractie. Bovendien kunnen kinesitherapie en drukkleding na een operatie opnieuw nodig zijn.

CONTACTGEGEVENS

INTENSIEVE ZORG 8 - BRANDWONDENCENTRUM

tel. 016 34 87 50

tel. 016 34 87 56

tel. 016 34 87 52

zorgcoördinatie.brandwonden@uzleuven.be

CONTACTPERSONEN

verpleegkundige zorgcoördinatie

Ingrid Keyaerts

tel. 016 34 11 25

artsen

- prof. dr. Michael Casaer
- dr. Renata Haghedooren
- dr. Michel Van Brussel

tel. 016 34 87 86

tel. 016 34 50 42

tel. 016 34 08 96

sociaal werk

Elke Vos

Barbara Dewit

tel. 016 34 86 20

elke.vos@uzleuven.be

barbara.dewit@uzleuven.be

coördinator zorgtrajectbegeleiding en psycholoog

Sara Dehandschutter

sara.dehandschutter@uzleuven.be

tel. 016 34 17 94

© februari 2024 UZ Leuven

Overname van deze tekst en illustraties is enkel mogelijk na toestemming van de dienst communicatie UZ Leuven.

Ontwerp en realisatie

Deze tekst werd opgesteld door het brandwondenteam in samenwerking met de dienst communicatie.

U vindt deze brochure ook op www.uzleuven.be/brochure/701626.

Opmerkingen of suggesties bij deze brochure kunt u bezorgen via communicatie@uzleuven.be.

Verantwoordelijke uitgever
UZ Leuven
Herestraat 49
3000 Leuven
tel. 016 33 22 11
www.uzleuven.be

 mynexuzhealth

Raadpleeg uw medisch dossier
via nexuzhealth.com
of download de app

